K § 19, odst. 1 uherského ministerského nařízení č. 4790 z r. 1917. Podmínky pro vyměření pojistných příspěvků z moci úřední. Podle § 19, odst. 1 až 3 nař. bývalého uh. min. v Budapešti čís. 4790/17 »vyzve Zemská úřadovna pro dělnické pojištění každoročně majitele podniku zařazeného do úrazového pojištění a povinného platiti příspěvky, aby za účelem předpisu úrazových příspěvků nejpozději do 14. ledna předložil výkaz o započitatelných platech v určitém roce vyplacených, a to způsobem, jak bude nařízením ministerstva sociální péče stanoven. Při tom stanoví majiteli podniku, který v označené lhůtě vůbec neučiní zadost této své povinnosti, Zemská úřadovna pro dělnické pojištění započitatelnou mzdu na základě údajů, které jsou jí k disposici.

Nepřijme-li Zemská úřadovna pro dělnické pojištění majitelem podniku předložený výkaz za základ výpočtu, vyzve, ustanovíc preklusivní lhůtu, majitele podniku, aby provedl opravu neb výkaz doplnil. Proti majiteli podniku, který v určené lhůtě neučinil zadost vyzvání v příčině opravy nebo doplnění výkazů, použije se právních následků v předešlém odstavci stanovených.

Majitelé podniků zařazených po všeobecném vyzvání mají býti vybídnuti po zařazení, aby výkaz předložili.«

§ 16 nař. stát. poj. ústavu v Budapešti z 20. prosince 1917, č. 131.001, kterým bylo prováděno min. nař. č. 4790/17, předpisuje, že Krajinská pokladnice (Zemská úřadovna) vyzve každoročně do 5. ledna maj. podniků do úraz. pojištění zařazených k placení příspěvků povinné, aby přesně, vyplníce předepsané tiskopisy, zaslali mzdové výkazy o započitatelných mzdách v účetním roce vyplacených a že vyzvání provede se současným zasláním tiskopisů doporučeným dopisem.

Z těchto předpisů se podává, že preklusi, stanovenou § 19, odst. 1 uherského ministerského nařízení č. 4790 z r. 1917, může úřad vysloviti jen tehdy, jestliže majiteli podniku zařazeného do úrazového pojištění dostalo se vyzvání, aby předložil výkaz o vyplacené mzdě tak, jak předpisuje § 16 nař. státního pojišťovacího úřadu z 20. prosince 1917, č. 131.001, tedy, byly-li jemu zaslány současně předepsané tiskopisy.

(Nález Nejv. správního soudu ze 17. září 1926, č. 18.688/26.)

Péče o válečné poškozence.

(Sděluje dr. J. Tučný.)

Důchod sourozenců. Ustanovení § 25 a) zákona z 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., nezakládá pro sourozence osoby v § 20. cit. zák. uvedené, právního nároku na přiznání důchodu, a to ani, když jsou splněny podmínky tam uvedené, jelikož zákonodárce v případech, v nichž udělil ministerstvu sociální péče zmocnění k povolení důchodu nebo k jinému opatření na prospěch určitých osob, nechtěl osobám těm přiznati subjektivní právní nárok, nýbrž zamýšlel poskytnouti ministerstvu toliko možnost a právo, aby v jednotlivých případech podle volného uvážení okolností přiřklo důchod, který podle zákona by jinak nepříslušel.

Stanoví-li pak zákon určité podmínky pro přiznání důchodu, jako zvláště v § 25 a) cit. zákona, o sourozencích jednajícím, určuje tím toliko, za kterých předpokladů je úřad oprávněn zmocnění jemu daného použíti, nestanoví však podmínky pro vznik nároku.

Správnosti názoru tohoto svědčí také důvodová zpráva k vládnímu

návrhu zákona č. 39 z r. 1922, v níž se praví, že mimo jiné »poskytuje se (§ 25 a) ministerstvu sociální péče možnost, přiřknouti za určitých podmínek důchod sourozencům padlého (nezvěstného) vojína nebo zemřelého invalidy«, dále pak, že »pro úplně neschopné sirotky možno povoliti důchod i po 21. roce«.

Pro správnost výkladu zde podaného mluví dále článek II. zákona 39/1922, který rovněž dává ministerstvu sociální péče zmocnění, aby v případech zvláštního zřetele hodných a za určitých předpokladů přiznalo důchod osobám, které po zákonu nároku na důchod by neměly.

(Nález Nejv. správ. soudu ze 4. září 1926, č. 18.032/26.)

Válečný poškozenec jest povinen vrátiti, co na důchodu neprávem přijal. Výrok ten zakládá se na ustanovení § 31 zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., které jednak ukládá důchodcům povinnost, každou změnu ve svých poměrech, jež se dotýká podmínek, za nichž důchod byl přiznán a vyměřen, oznámiti ihned zemskému úřadu, jednak stanoví, že důchodcové ručí za škodu, vzniklou opomenutím této povinnosti. Toto ručení za škodu uvedeným opomenutím způsobenou zahrnuje v sobě nutně také povinnost těch, kdo rozkaz v prvé větě obsažený nesplní, vrátit to, co jim neprávem bylo vyplaceno. Na povinnosti vrátiti přeplacený důchod nemůže nic změniti ani bona fides percipienta, ač není-li již vyloučena tím, že nevyhověl povinnosti oznamovací, kterou mu zákon ukládá, ani nemůže povinnost k navrácení přeplatku zaniknouti tím, že důchodce přijaté peníze spotřeboval, kterýžto moment ani podle předpisů §§ 1431 a 1432 ob. zák. obč. nevylučoval by condictionem indebiti. (Nález Nejv. správ. soudu z 8. září 1926, č. 18.283/26.)

Postavení »družky« podle zákona 142/1920 Sb. z. a n. Citovaný zákon v §§ 13 až 19 přiznává nárok na důchod vdovský nejen vdově v pravém slova smyslu (§ 13), nýbrž také družce (§ 15), stavě v celém odstavci, jednajícím o důchodu vdovském, vdovu a družku na roveň. Je-li poměr ovdovělé manželky rovnocenný s poměrem pozůstalé družky a spojuje-li zákon s oběma těmito poměry nárok na důchod vdovský po padlém nebo zemřelém válečném invalidovi, nečině žádného rozdílu mezi spolužitím manželským a mimomanželským, nutno všude tam, kde bez přetržení poměr mimomanželského spolužití přešel sňatkem ve spolužití manželské, pozírati na poměr ten jako na jediný, který počal založením soužití pozdějšího invalidy se ženou jako družkou a skončil smrtí invalidy jako manžela dřívější jeho družky. Z toho plyne, že všude tam, kde zákon upíná jisté právní účinky na dobu uzavření sňatku, dlužno v případě právě zmíněném na místo tohoto časového momentu dosaditi dobu založení poměru druha s družkou a hleděti na manželství jejich tak, jako by bývalo uzavřeno již tehdy, kdy započal poměr spolužití obou manželů ve společné domácnosti v poměru druha a družky, kterýž poměr citovaný zákon, pokud jde o důchod vdovský, rovná legálnímu manželství. Opačný názor by vedl k tomu, že by co do nároku na důchod vdovský byla na tom lépe družka, která ve volném spolužití s mužem setrvá až do jeho úmrtí, nežli ta, která poměr ten proměnila v legální manželství, jinými slovy: opačný názor vedl by k tomu, že by nárok vdovy byl nevýhodnější a obmezenější, nežli nárok družky, a to by se příčilo positivním předpisům zákona, který družce i vdově chce poskytnouti stejné právo na důchod vdovský. Tento výklad zákona podpořen jest i v prováděcím